

Problems and solutions in achieving learning outcomes of the 4th grade social studies curriculum

Ömür Gürdoğan Bayır ^{*a}

^a Anadolu University, Faculty of Education, Eskişehir/Turkey

Article Info

DOI: 10.31704/ijocis.2018.010

Article History:

Received 07 November 2018
Revised 29 November 2018
Accepted 03 December 2018
Online 25 December 2018

Keywords:

Social studies,
Learning outcomes,
Curriculum.

Article Type:

Research paper

Abstract

The aim of this study was to determine the outcomes in which problems were encountered in terms of achievement and reveal these problems experienced in social studies instruction based on elementary school teachers' views. The study was designed in accordance with the mixed research method. A questionnaire was firstly administered to the elementary school teachers, and then semi-structured interviews were conducted. In the light of the findings, it was revealed that elementary school teachers experienced problems regarding certain course outcomes. These outcomes included: "Students put themselves into the shoes of other individuals who have different characteristics.", "Students make inferences about the location of a place in their environment.", "Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time.", "Students generate ideas for designing unique products based on the needs in their environment." and "Students use the resources around them without wasting."

4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programında kazanımlara ulaşmada yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri

Makale Bilgisi

DOI: 10.31704/ijocis.2018.010

Makale Geçmişi:

Geliş 07 Kasım 2018
Düzeltilme 29 Kasım 2018
Kabul 03 Aralık 2018
Çevrimiçi 25 Aralık 2018

Anahtar Kelimeler:

Sosyal bilgiler,
Kazanımlar,
Öğretim programı.

Makale Türü:

Özgün makale

Öz

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programında ulaşılması konusunda sorun yaşanan kazanımları belirlemek ve bu kazanımlara ulaşmada yaşanan sorunları ortaya çıkarmaktır. Araştırma karma araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda önce sınıf öğretmenlerine anket uygulanmış, daha sonra yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında sınıf öğretmenlerinin "Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.", "Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.", "Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.", "Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.", ve "Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır." kazanımlarında sorun yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Introduction

* Author: ogurdogan@anadolu.edu.tr

Orcid ID: <http://orcid.org/0000-0002-7455-7237>

Social studies is a course that enables students to play an active role in the society, and be able to have an in-depth interpretation of social life. This is because they acquire the knowledge, skills, attitudes and values that are necessary to become an active citizen by means of this course. Furthermore, the course also aims at raising students who are aware of problems that exist at the national and global levels, are sensitive to these problems, and can take part in figuring out a solution for them. In this way, great emphasis is laid on students' self-awareness of the social life.

Social studies is seen as an area of study that ensure students' participation to the society and highlight their development of social relationships (Shamsi, 2004), in which social and humanistic sciences are integrated to improve their citizenship competencies and the subject matters of these sciences are simplified in a way that is suitable to the students' levels (Akdağ, 2009; NCSS, 1994, cited in Stockard, 1995). It is a course that help students gain knowledge, comprehend the instructional processes and become active citizens (Zarillo, 2012/2016). In other words, this course covers subject matters related to real life and the society by considering students' comprehension levels (İnan, 2014). The social studies course attempts to deliver the academic knowledge produced in social sciences in a simplified way by taking into account students' developmental levels, readiness, interests and needs (Kabapınar, 2009). Accordingly, social studies is a course the contains areas of social sciences such as history, geography, philosophy, sociology, anthropology, law, archaeology and economy.

The social studies course includes knowledge, skills, values and beliefs (Maxim, 2006). The course also covers skills such as questioning, thinking, language arts, visual arts, performing arts, technology and participation. Social and current issues in daily life are discussed in the scope of the social studies course. By means of these subject matters included in the course, it is aimed to raise citizens who have gained democratic values, become aware of their responsibilities and developed thinking skills. To put it differently, this course features the acquisition of citizenship values that lead to an understanding of citizenship (Deveci & Çengelci, 2008; Zarillo, 2012/2016). Moreover, in the course, students are taught communicative skills to create a democratic society and active participation skills to become the global citizens of the 21st century, apart from analysing and problem-solving skills (Burz & Marshall, 1998). Therefore, the content of the course should be delivered by providing multi-cultural and global perspectives, interpreting phenomena and events in relating with the past, present and future, and encouraging students to use the knowledge and skills necessary to cope with difficulties they may encounter in life (Merryfield & Remy, 1995).

The objective of the social studies course is to enable students to develop their social understanding (i.e. knowledge related to the society) and citizenship competencies (i.e. democratic citizenship) (Parker, 2011). In the framework of this objective, the social studies course make students be aware of social problems, understand why the solution of problems is not easy, and address the values and possible solutions that need to be considered (Preston, 1974, cited in Kılıçoğlu, 2009). The outcomes that the social studies course aims to achieve can be listed as follows (Chapin, 2006):

- Gaining the knowledge that students and the society need in social sciences
- Gaining the skills such as creative and critical thinking, reading and writing
- Adopting the values needed in democratic societies such as equality, justice and freedom
- Developing citizenship and social participation that include active involvement in school and the classroom

In social studies education, outcomes are discussed under the titles of knowledge, skills, attitudes-values and social participation. These titles that constitute the universal objectives of social studies can be explained as follows (Michaelis & Garcia, 1996 cited in Öztürk 2006):

- Knowledge: It includes the knowledge that citizens need, and is obtained through the requirements of scientists, current issues, individuals and the society.
- Skills: They pertain to the efforts, thinking and interpersonal skills that are necessary for active citizenship.
- Attitudes-values: They are related to the attitudes and values that are necessary for democratic citizenship.
- Social participation: It covers the development of individual, social and political skills to gain the knowledge, skills and values for social participation.

The national objectives of the social studies course are determined when the universal objectives of the course are interpreted by countries in a way to fit into their contexts form (Öztürk, 2006). In this respect, this course that has been taught with the title of social studies in the Turkish context since 1968 has particular objectives that need to be achieved at the national level. The national objectives of the social studies curricula, as stated by the Turkish Ministry of National Education (MEB, 2018), include educating students who love the nation and the motherland, and know their rights and responsibilities as well as democratic rules. In addition, the national objectives also emphasise following Atatürk's principals and revolutions, being willing to maintain

modern values, adopting the superiority of law and equality before the law, formation of a national consciousness, perception of change and sustainability, and critical thinking skills. Moreover, it is stated that students should be taught to be sensitive to environmental and social issues, pay attention to national economy, use information and communication technologies effectively, mind scientific ethics, develop their communicative skills for participation, and become virtuous people with self-awareness. According to the 2018 social studies curriculum, students are expected to acquire knowledge and skills with regard to communication in the mother tongue and foreign languages, mathematical and technological competencies, digital competency, learning how to learn, social and citizenship-related competencies, taking initiative and entrepreneurship, and cultural awareness. Additionally, students are expected to gain the basic values of justice, friendship, honesty, patience, love, responsibility, patriotism and helpfulness.

Determining the extent to which these objectives and outcomes of the social studies curriculum are achieved and, if not achieved, revealing the reasons behind are of significance for the success of the curriculum. This is because students' acquisition of the outcomes at the end of the instructional process is an indicator of the fact that the objectives of the program are achieved. In this sense, there is a need to address the objectives of the social studies curriculum based on the views of elementary school teachers as the practitioners, and identify the problems encountered with respect to the outcomes. The outcomes of the curriculum form the basis for selecting and organising the content, implementing and assessing the instructional process effectively.

In the literature, there are studies that determine the views on the social studies curriculum (Doğanay & Sarı, 2008; Gültekin, Gürdoğan-Bayır & Göz, 2004; Yapıcı & Demirdelen, 2007), focus on the outcomes in a learning domain within the social studies course (Çakmak & Taşkıran, 2015), evaluate the social studies outcomes taxonomically (Demir, 2015; Gazel & Erol, 2012), report the effect of different instructional approaches on the outcomes in the social studies course (Gloria & Afolabi, 2013; Gültekin, 2005; McCulley & Osman, 2015), and compare the outcomes implemented in different periods (Okta, 2008). However, no studies have been found determining the problems encountered with regard to the outcomes of the social studies curriculum. In this respect, the aim of this study was to determine the outcomes in which problems were encountered in terms of achievement, and reveal the problems experienced in this process. The following research questions were addressed based on this aim:

- What are the outcomes of the social studies course that students have difficulty in achieving based on elementary school teachers' views?
- What are the problems that make it difficult to achieve these outcomes based on elementary school teachers' views?
- What are the suggestions of elementary school teachers for the achievement of these outcomes?

Method

Research Design

Mixed-method approach was adopted in this study. Mixed methodology refers to combining quantitative and qualitative methods to expand a research question (Creswell, 2009). More specifically, explanatory sequential design, a kind of mixed-method design, was employed in the study. Explanatory sequential design initially starts with gathering and analysing quantitative data. In the following step, qualitative data are gathered and analyzed. The researcher then interprets how the qualitative results explain the quantitative results (Creswell & Plano Clark, 2011/2014). In the present study, explanatory sequential design was preferred because elementary school teachers' views on the outcomes in which students have difficulty in achieving in the social studies course were to be determined by means of the quantitative research method, and the problems experienced with regard to these outcomes were to be revealed through the qualitative research method.

Participants

The quantitative data of the study were gathered from elementary school teachers who worked in the Tepebasi district of Eskisehir province, and who taught elementary fourth graders and were selected through simple random sampling. A total of 120 elementary school teachers participated in the quantitative part of the study. Eighty-seven of the participants were female and 33 were male. On the other hand, the qualitative data were collected from 18 elementary school teachers among the larger group who stated to have had problems

in achieving the social studies course outcomes. Criterion sampling was used to gather the qualitative data, and having had problems with regard to the outcomes was set as the criterion. Twelve of these teachers were female and six were male, and 10 were graduates of elementary education programs while the remaining eight graduated from other faculties. While four of these elementary school teachers had a professional experience of 10-15 years, four teachers had 16-20 years, six teachers had 21-25 years, one teacher had 26-30 years, two teachers had 35-40 years and one teacher had 41 years of teaching experience.

Data Gathering Process and Instruments

The data were gathered by following two steps. In the first step, the quantitative data were obtained, and in the second step, the qualitative data were collected. These steps can be further elaborated as follows:

Gathering the quantitative data: A questionnaire developed by the researcher was employed in the collection of the quantitative data. After the questionnaire was drafted, it was presented to field experts for feedback. The opinions of 13 field experts, five of whom were from curriculum and teaching, five from elementary education and three from social studies education, were taken. They were asked to evaluate the questionnaire based on the aims of the study. Considering the modifications suggested by the experts, the instruction section was modified and the questionnaire was finalised. Furthermore, the questionnaire was piloted with ten elementary school teachers who were not included in the main study. These teachers did not state any problems regarding the questionnaire. This questionnaire consisted of 33 outcomes included in the social studies curriculum. The elementary school teachers were asked to respond to the items in the questionnaire in the form of yes, partly yes and no regarding whether or not they experienced any problems in achieving the course outcomes. The data were gathered by the researcher herself. The researcher firstly explained the aim of the study to the teachers, and then asked them to fill in the questionnaire for any problems related to the outcomes based on their observation of students. While the teachers were responding to the items of the questionnaire, the researcher determined those who had problems regarding the outcomes.

Gathering the qualitative data: Semi-structured interviews were used in the study to gather the qualitative data. The semi-structured interview form was developed after the quantitative data were analysed. It contained ten questions towards the problems that the elementary school teachers experienced in attaining five outcomes, and their suggestions for the solutions of these problems. The interview questions were also presented to the same field experts for their feedback, and accordingly, the necessary modifications were made on the interview form. The interviews were individually conducted by the researcher herself, and ranged from 9 to 45 minutes.

Data Analysis

In the study, the quantitative data obtained through the questionnaire were analysed by using SPSS. Frequency, a kind of descriptive statistics, was used in the analysis of these data. Accordingly, the outcomes that were included in the social studies curriculum and in the ones which there were problems in the instructional process were determined. The outcomes to which the elementary school teachers responded as "yes" were addressed in this scope. As for the analysis of the interview questions prepared based on the outcomes determined, descriptive analysis was used. MAXQDA was utilised to analyse the qualitative data. The themes related to the outcomes in the interview questions were formed. The problems and relevant suggestions were coded under these themes.

Following the interviews, the coding process was conducted independently by the researcher and another researcher who was an expert in social studies education, and then the codes were compared to finalise the analysis of the qualitative data based on discussions. Besides, the teachers who participated in the study were represented with numbers (e.g. T1, T2, etc.) while presenting the qualitative findings.

Results

Outcomes That Teachers Stated to Have Problems in the Social Studies Curriculum

Based on the data obtained through the questionnaire, the outcomes problematic to achieve were determined. Accordingly, the teachers' views on the outcomes are presented in Table 1.

Table 1.

Frequency Distribution of the Outcomes in Terms of Having Problems in the Instructional Process.

No	Outcomes	Yes	Partially yes	No
Individual and the Society				
1	Students make inferences about individual identity by examining an official identity document.	-	15	105
2	Students put the main events of their lives in a chronological order.	-	10	110
3	Students know their individual interests, needs and abilities.	-	35	85
4	Students put themselves into the shoes of other individuals who have different characteristics.	12	73	35
5	Students respect the different characteristics of other individuals.	-	44	76
Culture and Heritage				
6	Students draw a family tree of their past by using verbal, written and visual resources as well as objects.	-	18	102
7	Students provide examples by examining the elements that reflect the national culture in their families and environment.	-	38	82
8	Students compare the traditional children's games with the current ones in terms of change and continuity.	-	22	98
9	Students understand the importance of the War of Independence considering the lives of the heroes.	-	55	65
People, Places and Environments				
10	Students make inferences about the location of a place in their environment.	19	58	43
11	Students draw a sketch of the places they use in their daily life.	-	38	82
12	Students distinguish the natural and humanistic elements in the environment where they live.	-	10	110
13	Students observe the weather events in their environment, and express the findings in illustrated graphics.	-	24	96
14	Students make inferences about the geographical characteristics of their environment.	-	51	69
15	Students take the necessary precautions for natural disasters.	-	46	74
Science, Technology and the Society				
16	Students classify the technological products in the environment based on their usage areas.	-	11	109
17	Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time.	11	66	43
18	Students compare the usage of technological products in the past and present.	-	20	100
19	Students generate ideas for designing unique products based on the needs in their environment.	15	62	43
20	Students use the technological products without harming themselves, others and the nature.	-	47	73
Production; Distribution and Consumption				
21	Students make conscious choices by distinguishing wishes and needs.	-	32	88
22	Students recognise the main economic activities in their families and environment.	-	33	87
23	Students exhibit conscious consumer behaviours as responsible individuals.	-	35	85
24	Students form a sample budget of their own.	-	58	62
25	Students use the resources around them without wasting.	13	66	41
Active Citizenship				
26	Students become aware of their rights as children.	-	14	106
27	Students take the responsibility of their words and actions in the family and school.	-	55	65
28	Students recommend the educational and social activities that they regard as necessary in school life.	-	59	61
29	Students explain the relationship between their country's independence and individual freedom.	-	34	86
Global Links				
30	Students know various countries around the world.	-	32	88
31	Students comprehend Turkey's relations with its neighbours and other Turkish republics.	-	42	78
32	Students compare the cultural elements of other countries with those of our country.	-	50	70
33	Students respect other cultures.	-	33	87

As shown in Table 1, the outcomes included in the fourth grade social studies curriculum are presented according to learning domains. In this regard, 12 of the elementary school teachers stated that they had problems in the outcome “Students put themselves into the shoes of other individuals who have different characteristics.” under the learning domain “Individual and the Society”, while 73 teachers reported to partially have problems in this outcome. Nineteen elementary school teachers expressed to have problems regarding the outcome “Students make inferences about the location of a place in their environment.” under the learning domain “People, Places and Environments”, whereas 58 teachers said they partially had problems. The elementary school teachers also stated to have problems related to the outcomes “Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time.” and “Students generate ideas for designing unique products based on the needs in their environment.” under the learning domain “Science, Technology and the Society”. For the former outcome, 11 elementary school teachers reported to have problems and 66 said to have problems partially, while for the latter outcome 15 teachers asserted that they had problems and 62 teachers said they had problems only partially. Thirteen elementary school teachers indicated that they had problems in the outcome “Students use the resources around them without wasting.” under the learning domain “Production, Distribution and Consumption”, but 66 teachers stated that they partially had problems. The elementary teachers were found to partially have problems in the outcomes under the learning domains “Culture and Heritage”, “Active Citizenship” and “Global Links”. Based on the data presented in Table 1, it can be concluded that most of the elementary school teachers fully had problems in five of the 33 outcomes included in the social studies curriculum.

Problems Experienced in Relation to the Outcomes, and Solutions

Based on the findings obtained in the study, the outcomes in which the elementary school teachers had problems are represented in Figure 1.

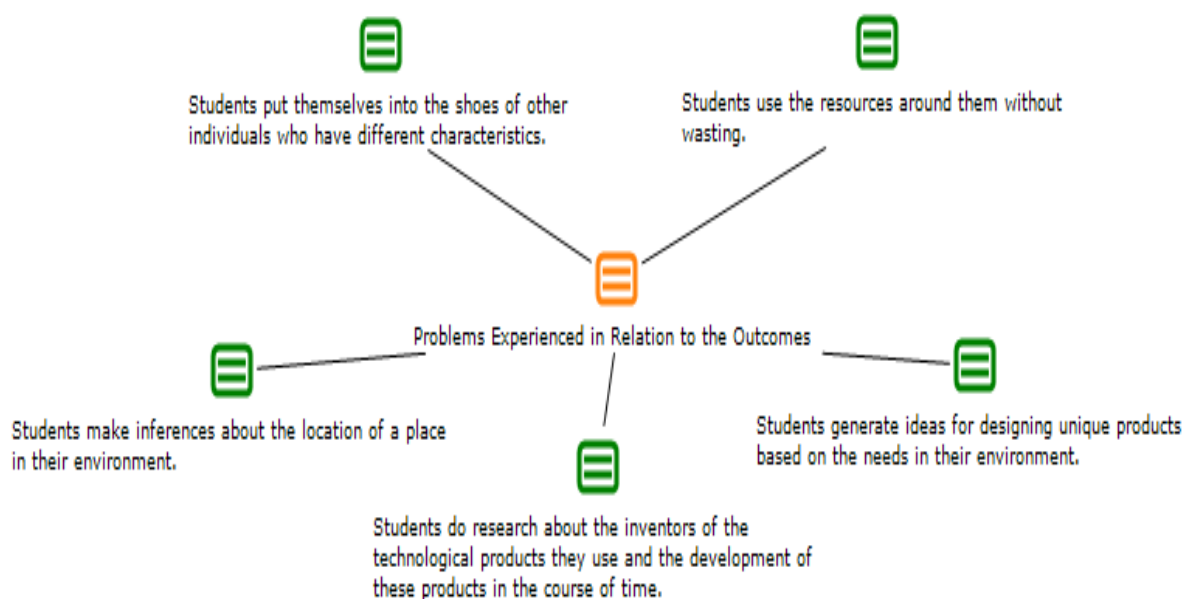

Figure 1. Outcomes that teachers stated to have problems in the social studies curriculum.

As is seen in Figure 1, the teachers were found to have problems related to the outcomes “Students put themselves into the shoes of other individuals who have different characteristics.”, “Students make inferences about the location of a place in their environment.”, “Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time.”, “Students generate ideas for designing unique products based on the needs in their environment.” and “Students use the resources around them without wasting.”

The problems experienced by the teachers with regard to the outcomes and the solutions they put forward are presented in Table 2.

As is seen in Table 2, the problems experienced with regard to the outcome of students' put themselves into the shoes of other individuals who have different characteristics included the parents' perspective, not having received preschool education, school-parent conflicts, students' prior learning, computer games, having

been raised as selfish individuals and the abstractness of the outcome. As one of the teachers who thought that parents' perspectives had negative effects in the achievement of this outcome said, "I think this is because of the child's parents' perception till that time. It is not easy to change this. Whatever you say, his mind is processed with ethnic discrimination. I had great difficulty in this respect (T9)," another teacher said, "The parents' perspective imposes the child not to play with that particular peer, and the child does as he/she is told. It is because of the parents (T18)." One of the teachers who referred to the disagreements between the school and parents as a problem said, "When the child goes home, he/she tells his/her parents, 'My teacher does not confirm what you say, he/she says something different.' At this point, we don't know what parents say. Children sometimes feel trapped between parents, the school and the society. Most of what we teach doesn't comply with the society, and that's why children are usually in a dilemma (T8)." The same teacher also thought that students' prior learning was another issue, and said, "Children have certain behaviours due to their prior learning experiences. They don't want to change them. They want to maintain them and think that they are right. I had great difficulty in this respect (T8)." One of the teachers who argued that the outcome was abstract for that age group said, "I think it's too abstract. It's quite difficult to think from the perspective of another person. Children can't do this due to their age (T17)."

Table 2.

Problems Experienced in the Outcomes of the Social Studies Curriculum, and Solutions.

Outcomes	Problems	Solutions
Students put themselves into the shoes of other individuals who have different characteristics.	Parents' perspective Not having received preschool education School-parent conflict Students' prior learning Computer games Having been raised as a selfish person Abstractness of the outcome Students' knowing only about their immediate environment	Parental education Diversifying the activities Opportunity training
Students make inferences about the location of a place in their environment.	Abstractness of the outcome	Organising field trips Using materials Expressing the outcome in a concrete way
Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time. Students generate ideas for designing unique products based on the needs in their environment.	Including words of foreign origin Students' not being interested in research Being loaded with information Unable to understand the characteristics of previous periods Readily-available information being presented Limited imagination Misguidance of teachers	Reading books Setting a model Using reinforcers Giving examples from Turkish scientists
Students use the resources around them without wasting.	Low level of awareness School-parent conflict	Forming a free environment Having students to play creative games Using the laboratory Enabling students to think Parental education Setting a model Organising campaigns

The elementary school teachers stated that the problems regarding this outcome could be solved through parental education, opportunity training and conducting various activities. One of the teachers who suggested parental education said, "I think parents should also be trained related to this issue. There should be seminars from time to time (T1)," while another teacher referred to his/her previous experience and said, "Parental education should come into play. It is not about one person being of importance, but everybody. I'm from Istanbul. Parents' educational level was lower there, but they could be guided more easily. Here, it is difficult to

guide the parents. They always say 'we already know about it'. They don't accept their mistakes at all. That's what I find difficult the most (T7)". One of the teachers who suggested diversifying the activities as a solution for the problems regarding this outcome said, "There should be more activities like drama, theatre, etc. because these are more effective (T11)". Whereas another teacher said "Physical activities classes can be increased so that students can spend more time out with friends. They can visit the elderly. They can go to animal shelters. The legal procedure for visiting such institutions can be facilitated (T10)." On the other hand, the elementary school teacher who emphasized the opportunity training said "Today, learning resources are abundant. Yet, developing a behaviour, the educational dimension is more difficult. Details are not missed in this dimension, not even the ones that you miss. Therefore, you need to intervene with everything and be fair (T4)."

All of the teachers expressed abstractness as a problem for the outcome that aims to enable students to make inferences about the location of a place in their environment. One of the teachers who touched upon this issue referred to students' cognitive developmental levels and said, "They can't comprehend the concept of direction. The class remains too abstract. Problems emerge in this age group due to lack of experience. It is difficult for them to visualise this in their minds (T17)." Another teacher who thought that this outcome was abstract said, "This subject matter is too difficult for them to overcome (T10)." Emphasising the lack of real-life connection, another teacher said, "When the environment differs, learning doesn't occur. It remains too abstract. It can't be conveyed to real life (T9)."

The elementary school teachers stated that the problem about this outcome due to its abstractness can be solved by organising field trips, using materials and making the outcome more concrete. One of the teachers who mentioned field trips referred to students' experiential learning by saying, "It should go beyond the classroom. Field trips can thus be an opportunity. Children learn these in field trips by experiencing them at first hand. Trips and observations should be included. Therefore, it is not something that we can teach in the classroom (T15)." Another teacher who stated similar views said, "Field trips should be organised... I think that children can learn these by only going out and seeing the actual places individually (T7)." One of the teachers who thought using materials can contribute to the teaching of this subject matter said, "A variety of materials should be used. The topic can be taught by also using different places (T11)." Another teacher who said, "It should be made simple. It should be at the level in which children can understand and feel it (T10)," argued that the outcome should be more concrete and be expressed in a way children can understand.

The problems that the elementary school teachers expressed for the outcome "Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time." were including words of foreign origin, and were related to students' not being interested in research, being loaded with information, and not being able to understand the characteristics of previous periods. One of the teachers, who thought the words of foreign origin, or in other words the names of scientists/inventors were problematic, said, "But they had great difficulty about these foreign scientists. They couldn't remember the names (T16)," while another teacher said, "Another thing is there are a lot of foreign names. Pronunciation is also a problem. It's difficult for them to remember these names (T4)." The teacher who referred to students' not being able to understand the characteristics of previous periods said, "When we have everything like a cell phone, landline and the Internet, they have difficulty in understanding how people used to communicate with letters or birds (T3)."

For this outcome to be achieved, the teachers provided suggestions such as reading books, setting a model, using reinforcers and giving examples from Turkish scientists. One of the teachers who highlighted the importance of reading said, "Children's imagination should be fostered. We should make them feel that they can do something. In this way, we can motivate them. We shouldn't just say 'Read!', the one who says this should also do it. Children should see their parents reading. Parents should also be productive. So should be the teachers. We shouldn't hinder their curiosity or discourage them. We should ask them questions and take the questions they ask to us seriously. We set a model for them (T15)," and thus stated the necessity for both parents and teachers to be a model. Another teacher who mentioned giving examples from Turkish scientists said "We should get down to our essence and start from there. We should start from our own scientists (T10)". One of the teachers who thought reading books was important featured the negative effects of technology by saying, "I think children should get away from technology, and read books instead (T18)."

As for the outcome that focuses on students' generating ideas for designing a product, the teachers mentioned problems such as presenting students readily-available information, their limited imagination, and misguidance of teachers. In this regard, one of the teachers who perceived presenting readily-available information as a problem said, "We present children everything. We photocopy worksheets, teach the

subjects. We don't direct them to research that much. And everything is ready on the Internet. We don't even need to do research... (T14)." Another teacher mentioned students' imagination, and said, "It's all about imagination, and these children don't have it. They think they would do it wrong. They don't have any creativity. They can stand being bored of something. They even put aside the paper by saying that they can't draw a picture (T16)." One of the teachers who thought teachers' misguidance was a problem said, "I think this is about teachers' guidance. They are quite influential. If they don't do anything, children can't achieve this outcome (T8)." Another teacher who touched upon a similar issue said, "It's the teachers' misguidance. We should believe that children can do things on their own and tell this to their parents. It may be due to teachers' being a hard-liner (T13)."

Regarding this outcome, the elementary school teachers stated suggestions such as forming a free environment, having students to play creative games, using the laboratory, and enabling students to think. One of the teachers who argued that students should be encouraged to think said, "We should orient children towards different ways of thinking. Contexts should be created for them to think. They should be asked questions frequently (T11)." Another teacher who suggested the use of a laboratory touched upon the implementation process by saying, "I think laboratories should be used more often. Children should see what can be done. I think it would be beneficial in that sense (T14)." The teacher who thought playing creative games was a solution for this outcome said, "Designing different games. Doing things that would reveal their creative intelligence and abilities (T7)."

With respect to the outcome regarding students' not wasting resources, the teachers asserted problems including students' low level of awareness and the conflicts between the school and parents. One of the teachers who mentioned awareness said, "They are just not aware of it. We should first raise their awareness (Ö17)," while another teacher said, "They just can't understand that resources may run out. They think it is limitless. I think they should feel the absence of certain things. Bread, water, etc. ... they should be aware that they may harm others when they consume resources insensibly (T15)." One of the teachers who thought school-parent conflicts could be a problem said, "The most important thing is students' showing this behaviour outside the school. This is what differs an educated person from an uneducated one. You are an educated person and you should set an example with your behaviours, Not just with words. With your actions and what you do. ... Again, the actions of individuals at home are important. Parents should also be supportive in this regard (T4)."

The elementary school teachers suggested parental education, setting a model and organising campaigns for the problems related to this outcome. Accordingly, one teacher who thought organising campaign would work said, "Campaigns can be started with the whole class. In this way, students can use the resources they have more sensibly (T12)." One of the teachers drew attention to parental education by saying, "Education starts in family. Only personality education is completed at school. We don't have a magical wand (T16)." Similarly, another teacher who thought parental education was important said, "I think parents should be taught, before their children. They need to know what poverty is... They need to ask their parents' help. We should also educate parents (T14)." One of the teachers who argued that setting a model was of significance said, "Children take their teachers as an example. Therefore, teachers need to be careful in all their behaviours and set a model (T13)," emphasising teachers' role.

Discussion, Conclusion and Implications

The primary aim of this study was to determine the outcomes in which problems were encountered in terms of achievement, and reveal these problems experienced in social studies instruction. The elementary school teachers were found to have problems related to the outcomes "Students put themselves into the shoes of other individuals who have different characteristics.", "Students make inferences about the location of a place in their environment.", "Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time.", "Students generate ideas for designing unique products based on the needs in their environment." and "Students use the resources around them without wasting." It can thus be argued that the elementary school teachers had problems in the outcomes that aims to gain skills such as empathy, perception of space, research and creative thinking. Similar to this finding of the study, Gültekin, Gürdoğan-Bayır and Göz (2004) reported that the outcomes included in the 2005 social studies curriculum were partially adequate according to elementary school teachers. This finding also shows that the outcomes in the social studies curriculum have defects regarding the acquisition of certain skills. On the other hand, in another study by Mutluer (2013) who examined the skills in the social studies course based on teacher

views, the teachers were found not to possess sufficient knowledge on skill acquisition in this course, and had problems in teaching the skills specified in the curriculum. For this reason, the problems that the elementary school teachers in the present study reported to have in skill-based outcomes could be due to their lack of knowledge.

The elementary school teachers mentioned parents' perspectives, computer games, students' prior learning and their having been raised as selfish individuals as the problems related to the outcome that featured empathy and included students' thinking from the perspectives of others who have different characteristics. In addition, they also emphasised the conflicts between the school and parents. The fact that parents affect their children's school achievement have been demonstrated in research studies (Dam, 2008). Therefore, it can be argued that parents can also be influential on their children's behaviours at school. Besides, family forms the first learning environment for children. The family has great importance in the behaviours children exhibit outside their immediate environment (Çiftçi, 1991). Consequently, certain behaviours acquired in the family environment are vitally important. Parents' attitudes towards raising a child also affect the child's being a healthy individual (Boyacı, 2012). Parents' wrong attitudes may cause selfishness in children, and this can be an obstacle for their showing empathy towards others. As a matter of fact, the elementary school teachers mostly suggested parental education for this skill. Additionally, it was already reported that computer games cause children to show less empathy (Carnegay et al., 2007 cited in Burak & Ahmetoğlu, 2015). This finding overlaps with the elementary school teachers' views in which they perceived computer games as a problem that hinder showing empathy. In this respect, the elementary school teachers suggested parental education for this outcome to be achieved. Family lies behind the problems that the elementary school teachers mentioned with regard to this outcome. Activities that raise awareness towards empathy can thus be organised for parents.

The elementary school teachers expressed abstractness as a problem for the outcome "Students make inferences about the location of a place in their environment." that features the skill of perceiving space. In a study on the skills specific to the social studies curriculum, social studies teachers also reported to have problems in teaching the skills of perceiving space (Taşkıran, Baş & Bulut, 2016). In this regard, teachers can be said to have some shortcomings in teaching this skill specific to the social studies course. Furthermore, the elementary school teachers' regarding this outcome as abstract can also be addressed in terms of its wording. Outcomes should be suitable to students' developmental level, and be followed in a complementary sequence (Henson, 2006). For this reason, the fact that elementary school students are in the concrete operational stage according to Piaget's cognitive development the steps should be taken into consideration while setting outcomes. On the other hand, the elementary school teachers suggested organising field trips, using materials and making the outcome more concrete to make students acquire this outcome. Maps, a globe, and with the development of technology, animations and digital maps are among the materials that can be used to develop the skills of perceiving space. Moreover, the use of digital maps and animations has a significant contribution to students' skills of perceiving space (Aktürk, Yazıcı & Bulut, 2013). Therefore, the teachers' suggestion of using materials can be of significance in terms of making this outcome more concrete. In this scope, elementary school teachers should design activities in which students go through concrete experiences and use materials accordingly by considering their developmental levels.

For the outcome "Students do research about the inventors of the technological products they use and the development of these products in the course of time.", the elementary school teachers emphasised the problems such as the inclusion of words of foreign origin, students' not being interested in research, being loaded with information, and not being able to understand the characteristics of previous periods. In Mutluer (2013), teachers mentioned problems related to in teaching skills, and these problems were students' coming to class without any preparation and not doing the preliminary activities about the subject matters. This could be associated with students' not being interested in research. In the units covered in the scope of this outcome, the names of scientists and their inventions are addressed. Students' having problems in remembering the names of scientists and pronouncing their names were mentioned as other problems by the teachers. Yet, since starting foreign language instruction at an early age would contribute to children's cognitive development (İlter & Er, 2007), such activities can be implemented in parallel with foreign language classes. The primary emphasis of the social studies course is on students' establishing a connection between the past, present and future. For this reason, teachers should include activities by which students can perceive the characteristics of previous periods. The elementary school teachers offered some suggestions for this outcome such as students' reading books and giving examples from Turkish scientists. Moreover, elementary school teachers can also make use of different instructional methods and techniques in the process of making students acquire this kind of outcomes, and enable them to know scientists. They can thus use materials like videos and photographs.

The elementary school teachers deemed the lack of students' imagination, teachers' misguidance and providing students readily-available information as problems in achieving the outcome "Students generate ideas for designing unique products based on the needs in their environment." The critical thinking skill can be defined as the state of using imagination (Craft, 2003). Hence, students' not using their imagination can be regarded as a problem in gaining this skill, as also stated by the teachers in the present study. However, teachers' including activities in which students use their imagination are of great importance in teaching this skill. Besides, providing students with readily-available information by teachers is part of traditional teaching methods (Özmen, 2004). That is why, as stated by the teachers in the present study, teachers should ask questions that make students think, make use of creative games and form free environments for them, or in other words, use student-centered methods. In the literature, it is argued that divergent questions that would enable students to think should be asked to develop creative thinking skills (Doğanay, 2006). This is consistent with the teachers' views in the present study. The elementary school teachers suggested the use of laboratories in the instruction of these skills in the social studies course. In this regard, Ayva (2010) reported that students perceived the use of laboratories in the social studies course as positive, enhanced their performance in the class and improved their academic achievement.

As for the outcome regarding students' not wasting resources, the elementary school teachers asserted problems that were students' low level of awareness and the conflicts between the school and parents. In the study by Tay and Yıldırım (2009), parents were reported to have the view that students should be taught the value of sensitivity to be raised as environmentalist individuals and gain the consciousness of saving. Based on their finding, it can be argued that parents care about the environmental and saving consciousness, and associate this with values education. However, in the present study, the elementary school teachers stated that parents did not apply what was learned at school. For this reason, the teachers emphasised parental education and setting a model with regard to this outcome.

As a result, the elementary school teachers can be said to have problems in achieving the social studies course outcomes due to different characteristics of students, teachers and parents. The teachers featured parents at the bottom of the problems experienced, and stated that what is learned at school should be applied at home. Furthermore, they were also aware of the problems that arise from themselves in some of the outcomes. Therefore, elementary school teachers should use various methods and techniques that suit the outcomes in the instructional process, and make use of various materials to make the subject matters concrete.

The following suggestions can be offered based on the findings of the study:

- Elementary school teachers experience problems in the instruction of skills in the social studies course. Hence, teachers' weaknesses should be determined, and in-service trainings should be organised to improve these aspects.
- The elementary school teachers who participated in this study stated that they had problems in turning the outcomes into practice due to parents. For this reason, the necessary seminars for families can be held, and parental education can be provided.
- This study focused on outcomes of the social studies course. Therefore, the problems encountered in relation to the outcomes of different courses can also be determined.
- In the present study, the problems experienced in the outcomes of social studies course outcomes were addressed based on teachers' views. Such problems can also be investigated by employing other data sources and data gathering techniques.
- The problems that the elementary school teachers experienced with regard to the social studies course outcomes can be evaluated in the scope of curriculum development studies

TÜRKÇE SÜRÜM

Giriş

Sosyal bilgiler, öğrencilerin toplumsal yaşamda etkin olarak rol alabilmeleri ve toplumsal yaşamı derinlemesine yorumlayabilmelerini sağlayan derslerden biridir. Çünkü öğrenciler bu ders aracılığıyla etkin vatandaş olabilmenin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazanırlar. Aynı zamanda öğrencilerin bu dersle hem ulusal hem de evrensel boyutta var olan sorunların farkında, bu sorunlara karşı duyarlı ve bu sorunların çözümünde sorumluluk alabilecek nitelikte yetişmesi amaçlanır. Böylece öğrencilerin toplumsal yaşam anlamında bilinçlenmesi önemsenir.

Sosyal bilgiler, öğrencilerin topluma katılmalarını sağlayan ve onların sosyal ilişkiler geliştirmesini önemseyen (Shamsi, 2004), sosyal ve beşeri bilimlerin öğrencilerin vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek adına bütünleştirildiği ve bu bilim alanlarının konularının öğrenci düzeyine uygun olarak sadeleştirildiği bir çalışma alanı (Akdağ, 2009; NCCS, 1994'den Akt: Stockard, 1995) olarak görülmektedir. Sosyal bilgiler insan üzerine çalışan, öğrencilerin bilgi edinmesine, öğrenme süreçlerini kavramasına ve etkin birer vatandaş olmasına yardımcı olan bir derstir (Zarillo, 2012/2016). Başka bir ifadeyle bu ders, öğrencilerin kavrama düzeyleri gözetilerek sosyal bilimlerin gerçek yaşama ve yaşanılan topluma ilişkin konulara yer vermektedir (İnan, 2014). Sosyal bilgiler dersi, sosyal bilimler alanında üretilen akademik bilgiyi öğrencilerin gelişim düzeyleri, hazırbulunuşlukları, ilgi ve gereksinimlerini dikkate alarak basitleştirilmiş biçimde vermeye çalışmaktadır (Kabapınar, 2009). Buna göre sosyal bilgiler; tarih, coğrafya, felsefe, psikoloji, sosyoloji, antropoloji, hukuk, arkeoloji ve ekonomi gibi sosyal bilim alanlarını içerisinde barındıran bir derstir.

Sosyal bilgiler dersi bilgi, beceri, değer ve inanışları içermektedir (Maxim, 2006). Aynı zamanda bu ders sorgulama, düşünme, dil sanatları, görsel sanatlar, sahne sanatları, teknoloji ve katılım gibi kategorileri içinde barındırmaktadır. Günlük yaşam içerisinde meydana gelen toplumsal ve güncel olaylar sosyal bilgiler dersinin kapsamında ele alınmaktadır. Sosyal bilgiler dersi içerisinde yer alan bu konular aracılığıyla demokratik değerleri kazanmış, sorumluluklarının farkında olan ve düşünme becerileri gelişmiş vatandaşların yetiştirilmesi sağlanmaktadır. Başka bir deyişle, bu ders vatandaşlık anlayışına öncülük eden vatandaşlık değerlerinin kazandırılmasını ön plana çıkartmaktadır (Deveci & Çengelci, 2008; Zarillo, 2012/2016). Aynı zamanda sosyal bilgiler dersinde öğrencilere analiz etme ve problem çözmenin yanı sıra demokratik bir toplumun oluşumunu sağlamak amacıyla iletişim ve 21. yüzyılın küresel vatandaşları olmak için etkin katılım becerileri kazandırılmaktadır (Burz & Marshall, 1998). Bu nedenle dersin içeriğinin; çok kültürlü ve küresel bakış açıları sunarak, olgu ve olayları geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurarak, yerel, ulusal, bölgesel ve küresel bağlantılar oluşturarak ve öğrencilere yaşamda karşılaşılabilecek güçlüklerle baş edebilmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kullanmaları sağlanarak ele alınması gerekmektedir (Merryfield & Remy, 1995).

Sosyal bilgiler dersinin amacı, öğrencilerin sosyal anlayış (topluma ilişkin bilgi) ve vatandaşlık yeterliklerini (demokratik vatandaşlık) geliştirmelerine yardım etmektir (Parker, 2011). Bu amaç çerçevesinde sosyal bilgiler, öğrencilerin toplumsal sorunların farkında olmalarını, sorunların çözümünün neden kolay olmadığını, sorunların çözümünde hesaba katılması gereken değerleri ve olası çözümleri ele almalarını sağlamaktadır (Preston, 1974 cited in Kılıçoğlu, 2009). Sosyal bilgiler dersinin genel olarak kazandırması gereken amaçlar şöyle ifade edilebilir (Chapin, 2006):

- Sosyal bilimler alanında öğrencinin ve toplumun gereksinim duyduğu bilgileri kazandırma
- Eleştirel ve yaratıcı düşünme, okuma, yazma vb. becerileri edindirme
- Eşitlik, adalet, özgürlük gibi demokratik toplumların gereksinim duyduğu değerleri kazandırma
- Okulda ve sınıfta etkin olmayı içeren vatandaşlık becerilerini ve sosyal katılımı geliştirme.

Sosyal bilgiler dersinin öğretiminde amaçlar; bilgi, beceri, tutum-değer ve sosyal katılım başlıkları altında ele alınmaktadır. Sosyal bilgilerin evrensel amaçlarını oluşturan bu başlıklar şöyle açıklanabilir (Michaelis & Garcia, 1996 cited in Öztürk 2006):

- Bilgi: Vatandaşların gereksinim duyduğu bilgiyi içerir ve bilim alanlarının, güncel olayların, bireyin ve toplumun gereksinimlerinden elde edilir.
- Beceri: Etkin vatandaşlık için gerekli olan çalışma, düşünme, kişiler arası becerileri içerir.
- Tutum-değer: Demokratik vatandaşlık için gerekli tutum ve değerleri ele alır.
- Sosyal katılım: Toplumsal katılım için gerekli bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasına ilişkin olarak kişisel, sosyal ve siyasal becerilerin geliştirilmesini kapsar.

Sosyal bilgiler dersinin evrensel amaçlarını, ülkelerin kendine uygun bir biçimde yansıtmaları ve yorumlamaları dersin ulusal amaçlarının oluşmasını sağlar (Öztürk, 2006). Türkiye’de de 1968 yılından günümüze kadar sosyal bilgiler adı altında okutulan bu dersin öğretim programında ulusal bağlamda kazandırması gereken özel amaçları bulunmaktadır. Sosyal bilgiler öğretim programının ulusal olarak düzenlenmiş özel amaçları MEB (2018) tarafından öğrencilerin vatan ve millet sevgisini kazanmış, demokratik kuralları hak ve sorumluluklarını bilen vatandaşlar olarak yetişmesi biçiminde ifade edilmiştir. Ayrıca özel amaçlarda Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olması, hukukun üstünlüğünü ve yasalar önünde eşitliği benimsemesi, milli bilincin oluşması, değişim ve sürekliliği algılaması, mekânı algılama ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesi önemsenmiştir. Bunlara ek olarak öğrencilerin çevre ve sosyal konulara duyarlı olması, milli ekonomiyi önemsemesi, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili olarak kullanabilmesi, bilimsel ahlaki gözetmesi, katılımı önemseyerek iletişim becerilerini geliştirmesi, kendini tanıyan erdemli insanlar olarak yetişmesi gerektiği belirtilmiştir. 2018 sosyal bilgiler öğretim programında öğrencilerin Türkiye Yeterlikler Çerçevesinde anadilde ve yabancı dillerde iletişim, matematiksel ve bilim/teknolojide yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifadeyi kazanmaları istenmiştir. Öğretim programında buna ek olarak öğrencilerin kök değerler olarak ifade edilen adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik değerlerini kazanmaları beklenmektedir.

Sosyal bilgiler öğretim programında öngörülen bu amaç ve kazanımlara ne kadar ulaşıldığının belirlenmesi ve ulaşılmadıysa nedenlerinin ortaya çıkarılması programın başarısı için önemlidir. Çünkü öğretim-öğrenme süreci sonucunda öğrencilerin kazanımlara ulaşmış olması programın amaçlarına ulaşıldığının bir göstergesidir. Bu anlamda, sosyal bilgiler öğretim programı kazanımlarının, programın uygulayıcısı olan sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda ele alınmasına ve kazanımlara ilişkin yaşanan sorunların belirlenmesine gereksinim bulunmaktadır. Çünkü programın kazanımları gerek içeriğin seçimi ve düzenlenmesine gerek öğrenme-öğretim sürecinin etkili bir biçimde oluşturulmasına gerekse değerlendirmeye temel oluşturmaktadır.

Alanyazında, sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin görüşlerin belirlendiği (Doğanay & Sarı, 2008; Gültekin, Gürdoğan-Bayır & Göz, 2004; Yapıcı & Demirdelen, 2007), sosyal bilgiler dersinde belirlenen bir öğrenme alanındaki kazanımların ele alındığı (Çakmak & Taşkıran, 2015), sosyal bilgiler kazanımlarının taksonomik açıdan değerlendirildiği (Demir, 2015; Gazel & Erol, 2012), birçok araştırmada da uygulanan farklı öğretim yaklaşımlarının sosyal bilgilerdeki kazanımlara etkisinin ortaya konulduğu (Gloria & Afolabi, 2013; Gültekin, 2005; McCulley & Osman, 2015), farklı yıllarda uygulamaya konulmuş sosyal bilgiler öğretim programı kazanımlarının karşılaştırıldığı (Okta, 2008) araştırmalar bulunduğu ortaya çıkmıştır. Oysa sosyal bilgiler öğretim programı kazanımlarına ilişkin yaşanan sorunların belirlenmeye çalışıldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda sosyal bilgiler öğretim programında ulaşılmaması konusunda sorun yaşanan kazanımların belirlenmesi ve bu kazanımlara ulaşmada yaşanan sorunların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Sınıf öğretmenlerine göre öğrencilerin ulaşmada sorun yaşadıkları sosyal bilgiler dersi kazanımları nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerine göre bu kazanımlara ulaşmayı güçleştiren sorunlar nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin bu kazanımlara ulaşma konusundaki önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma karma yöntem ile gerçekleştirilmiştir. Karma yöntem araştırma sorusunu genişletmek amacıyla nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılmasındır (Creswell, 2009). Araştırmada karma yöntemlerden açıklayıcı sıralayıcı desen kullanılmıştır. Açıklayıcı sıralı desen birincil olarak nicel verilerin toplanması ve çözümlenmesiyle başlar. Bu aşamanın ardından nitel verilerin toplanması ve çözümlenmesi gelir. Araştırmacı nitel sonuçların nicel sonuçları nasıl açıklayacağını yorumlar (Creswell & Plano Clark, 2011/2014). Bu kapsamda araştırmada önce sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde sorun yaşadıkları kazanımlara ilişkin görüşleri nicel araştırma yöntemi ile daha sonra sınıf öğretmenlerinin bu kazanımlara ilişkin yaşadıkları sorunlar nitel araştırma yöntemi ile belirlendiği için araştırma deseni olarak açıklayıcı sıralayıcı desen tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın nicel verileri Eskişehir ili Tepebaşı ilçesinde çalışan ve dördüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinden basit tesadüfi örnekleme yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın nicel bölümüne toplam 120 sınıf

öğretmeni katılmıştır. Bu öğretmenlerin 87'si kadın, 33'ü erkektir. Araştırmanın nitel verileri ise bu öğretmen grubundan sosyal bilgiler dersi kazanımlarına ulaşmada sorun yaşadıklarını belirten 18 sınıf öğretmeninden toplanmıştır. Araştırmanın nitel verilerinin toplanmasında ölçüt örneklemeden yararlanılmış, kazanımların edindirilmesi sürecinde sorunlar yaşama ölçütü olarak belirlenmiştir. Nitel verilerin toplandığı sınıf öğretmenlerinin 12'si kadın, 6'sı erkek; 10'u sınıf öğretmenliği, 8'si diğer fakültelerden mezundur. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 4'ü 10-15 yıl, 4'ü 16-20 yıl, 6'sı 21-25 yıl, 1'i 26-30 yıl, 2'si 35-40 yıl ve 1'i 41 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir.

Veri Toplama Süreci ve Araçları

Araştırmanın verileri iki aşamada toplanmıştır. Birinci aşamada nicel veriler, ikinci aşamada nitel veriler toplanmıştır. Bu aşamalar şöyle açıklanabilir:

Nicel verilerin toplanması: Nicel verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan anketten yararlanılmıştır. Araştırmada anket hazırlandıktan sonra alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. 5'i eğitimde program geliştirme ve değerlendirme, 5'i sınıf öğretmenliği ve 3'ü sosyal bilgiler öğretmenliği olmak üzere toplam 13 alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Alan uzmanlarından anketi, araştırmanın amaçları doğrultusunda değerlendirmeleri istenmiştir. Daha sonra uzmanlardan gelen düzeltmeler dikkate alınarak anketin yönergesinde düzenlemeler yapılmış ve ankete son hali verilmiştir. Ayrıca anketin, araştırma kapsamına alınmayan 10 sınıf öğretmeniyle ön uygulaması yapılmıştır. Bu uygulama kapsamında öğretmenlerin ankete ilişkin herhangi bir sorun belirtmediği ortaya çıkmıştır. Anket dördüncü sınıf sosyal bilgiler programında yer alan 33 kazanımdan oluşmaktadır. Sınıf öğretmenlerinden ankette yer alan kazanımlara ulaşma sürecinde sorun yaşayıp yaşamadıkları konusunda evet, kısmen ve hayır biçiminde yanıt vermeleri istenmiştir. Veriler araştırmacının kendisi tarafından toplanmıştır. Araştırmacı öncelikle öğretmenlere araştırmanın amacını açıklamış, daha sonra öğretmenlerin kazanımlara ilişkin sorun yaşama durumunu öğrenci gözlemlerini de dikkate alarak yanıtlamasını istemiştir. Öğretmenler anket sorularını doldururken araştırmacı kazanımlar konusunda sorun yaşayan öğretmenleri belirlemiştir.

Nitel verilerin toplanması: Araştırmada nitel verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşmeden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu nicel veriler analiz edildikten sonra hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda sınıf öğretmenlerinin kazandırmada sorun yaşadıkları 5 kazanıma ilişkin yaşanan sorunları ve bunlara yönelik çözüm önerilerini ele alan toplam 10 soru bulunmaktadır. Görüşme soruları yine aynı alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuş, uzmanların görüşleri doğrultusunda görüşme formuna son biçimi verilmiştir. Görüşmeler araştırmacının kendisi tarafından bireysel olarak yapılmıştır. Görüşmeler 9 dakika ile 45 dakika arasında sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmada öncelikle anketten elde edilen nicel veriler SPSS aracılığıyla çözümlenmiştir. Bu verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistiklerden frekanstan yararlanılmıştır. Buna göre dördüncü sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ve öğretim sürecinde sorun yaşanan kazanımlar belirlenmiştir. Bu kapsamda sınıf öğretmenlerinin sorun yaşadığına dair "evet" yanıtını verdiği kazanımlar ele alınmıştır. Belirlenen kazanımlara göre hazırlanan görüşme sorularının analizinde ise betimsel analizden yararlanılmıştır. Nitel verilerin analizinde MAXQDA programı kullanılmıştır. Görüşme sorularında yer alan kazanımlar temaları oluşturmuştur. Bu temalar altında yer alan sorunlar ve öneriler kodlanmıştır.

Görüşmeler yapıldıktan sonra kodlamalar araştırmacı ve sosyal bilgiler öğretimi konusunda uzman başka bir araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmış; daha sonra kodlamalar için bir araya gelinerek gerekli tartışmalar yapılmış ve nitel verilerin analizine son biçimi verilmiştir. Ayrıca nitel bulguların sunumunda katılımcı öğretmenler Ö1, Ö2 biçiminde numaralandırılarak doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Bulgular

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Sorun Yaşanan Kazanımlar

Araştırma kapsamında hazırlanan anket yoluyla elde edilen verilerden sosyal bilgiler öğretim programında ulaşılması konusunda sorun yaşanan kazanımlar belirlenmiştir. Buna göre kazanımlara ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.*Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Kazanımların Sorun Yaşanma Durumlarına İlişkin Frekans Dağılımları*

No	Kazanımlar	Evet	Kısmen	Hayır
Birey ve Toplum				
1	Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	-	15	105
2	Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar.	-	10	110
3	Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanır.	-	35	85
4	Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.	12	73	35
5	Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar.	-	44	76
Kültür ve Miras				
6	Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelere yararlanarak ailesinin geçmişine dair soyağacı oluşturur.	-	18	102
7	Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.	-	38	82
8	Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.	-	22	98
9	Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.	-	55	65
İnsanlar, Yerler ve Çevreler				
10	Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	19	58	43
11	Günlük yaşamında kullandığı mekânların krokisini çizer.	-	38	82
12	Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder.	-	10	110
13	Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.	-	24	96
14	Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	-	51	69
15	Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.	-	46	74
Bilim, Teknoloji ve Toplum				
16	Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır.	-	11	109
17	Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.	11	66	43
18	Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımını karşılaştırır.	-	20	100
19	Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.	15	62	43
20	Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.	-	47	73
Üretim; Dağıtım ve Tüketim				
21	İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.	-	32	88
22	Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanır.	-	33	87
23	Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler.	-	35	85
24	Kendine ait örnek bir bütçe oluşturur.	-	58	62
25	Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.	13	66	41
Etkin Vatandaşlık				
26	Çocuk olarak haklarının farkına varır.	-	14	106
27	Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.	-	55	65
28	Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir.	-	59	61
29	Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.	-	34	86
Küresel Bağlantılar				
30	Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır.	-	32	88
31	Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.	-	42	78
32	Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır.	-	50	70
33	Farklı kültürleri saygı gösterir.	-	33	87

Tablo 1’de görüldüğü gibi, dördüncü sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan kazanımlar öğrenme alanlarına göre verilmiştir. Buna göre, sınıf öğretmenlerinin 12’si “Birey ve Toplum” öğrenme alanındaki “Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.” kazanımına ilişkin sorun yaşadıklarını ifade ederken, 73’ü kısmen sorun yaşadığını belirtmiştir. “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanındaki “Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.” kazanımına ilişkin sınıf öğretmenlerinin 19’u sorun yaşadığını, 58’i kısmen sorun yaşadığını ifade etmiştir. Sınıf öğretmenleri “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında “Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.” ve “Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.” kazanımlarına ulaşma konusunda sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Buna göre “Kullandığı

teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.” kazanımına ulaşma konusunda sınıf öğretmenlerinin 11’i sorun yaşadığını, 66’sı kısmen sorun yaşadığını ifade ederken; “Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.” kazanımı konusunda 15’i sorun yaşadığını, 62’si kısmen sorun yaşadığını ifade etmiştir. Sınıf öğretmenlerinin “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında yer alan “Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.” kazanımına ilişkin 13’ünün sorun yaşadığını, 66’sının kısmen sorun yaşadığını belirttikleri görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin “Kültür ve Miras”, “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında yer alan kazanımlarda kısmen sorun yaşadığı ortaya çıkmıştır. Buna göre Tablo 1’de yer alan verilere göre sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun sosyal bilgiler öğretim programında yer alan 33 kazanımdan 5’inde tamamen sorun yaşadıkları ifade edilebilir.

Kazanımlara İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında sınıf öğretmenlerinin sorun yaşadığı kazanımlar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Sosyal bilgiler öğretim programında sorun yaşanan kazanımlar

Şekil 1’de görüldüğü gibi “Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.”, “Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.”, “Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.”, “Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.”, ve “Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.” kazanımlarında sorun yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Sınıf öğretmenleri tarafından sorun yaşanıldığı belirtilen bu kazanımlar, kazanımlara ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri Tablo 2’de sunulmuştur. Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerin kendisini farklı özelliklere sahip bireylerin yerine koymasını amaçlayan kazanıma ilişkin ailenin bakış açısı, okulöncesi eğitim almama, okul-aile çatışması, sahip olunan ön öğrenmeler, bilgisayar oyunları, öğrencilerin bencil yetişmesi ve kazanımın soyut olması sorunlarının yaşandığı ortaya çıkmıştır. Buna göre bu kazanıma ilişkin ailenin bakış açısının olumsuz etkileri olduğunu düşünen sınıf öğretmenlerinden biri görüşünü “O zamana kadar çocuğun ailesinin algısı bence. Bunları değiştirmek kolay olmuyor. Siz ne dersiniz deyin. Onun kafasına etnik ayrımcılık işlemiş ve ben o konuda çok sıkıntı yaşadım (Ö9)” biçiminde belirtirken, bir diğeri “Ailenin bakış açısı, anne sen o çocukla oynamayacaksın diyor, çocuk oynamıyor. Aileden kaynaklı (Ö18)” biçiminde belirtmiştir. Bu kazanıma ilişkin okulla aile arasında yaşanan uyumsuzlukları sorun olarak ifade eden öğretmenlerden biri görüşünü “Çocuk eve gidince anne öğretmenim sizin söylediğinizi söylemiyor başka şeyler söylüyor, diyor. Burada aile ne diyor onu bilmiyoruz. Çocuk bazen aile, okul, toplum arasında kalıyor. Anlattığımız çoğu şeyde toplumla uymuyor bu yüzden çocuk sürekli ikilemde kalıyor (Ö8)” biçiminde açıklamıştır. Aynı öğretmen çocukların sahip olduğu ön öğrenmelerin başka bir sorun olduğunu düşünerek görüşünü “Çocukların daha önceki yaşantılarından davranışlar var. Çocuklar bunları değiştirmek istemiyorlar. Devam ettirmek istiyorlar ve bunun doğru olduğunu düşünüyorlar. Bu konuda zorlandım ben (Ö8)” biçiminde dile getirmiştir. Kazanımın yaş grubuna göre soyut

olduğunu düşünen öğretmenlerden biri ise bu görüşünü “Çok soyut kaldığını düşünüyorum. Kendini başka birinin yerine koyma çok zor bir şey. Yaş itibari ile çocuk bunu düşünemiyor (Ö17)” biçiminde ifade etmiştir.

Tablo 2.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Kazanımlarda Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.

Kazanımlar	Sorunlar	Çözüm önerileri
Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.	Ailenin bakış açısı Okulöncesi eğitim almama Okul-aile çatışması Ön öğrenmeler Bilgisayar oyunları Bencil yetiştirme Kazanımın soyut olması Yalnızca yakın çevresini tanıma	Aile eğitimi Etkinlikler çeşitlendirilmeli Fırsat eğitimi
Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur	Kazanımın soyut olması	Geziler düzenleme Materyal kullanma Kazanımın somut ifade edilmesi
Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.	Yabancı sözcüklerin ağırlıklı olması Araştırmayı sevmemeleri Bilgi ağırlıklı olması Geçmiş dönemin özelliklerini anlama	Kitap okuma Model olma Pekiştirmeç kullanma Türk bilim adamlarından örnek verme
Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.	Hazır bilginin sunulması Hayal gücünün sınırlı olması Öğretmenlerin yanlış yönlendirmesi	Özgür bir ortam oluşturulmalı Yaratıcı oyunlar oynatılmalı Laboratuvar kullanılmalı Düşünmeyi sağlama
Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.	Farkındalıklarının düşük olması Okul-aile çatışması	Aile eğitimi Model olma Kampanyalar düzenleme

Sınıf öğretmenleri bu kazanıma ilişkin yaşanan sorunların aile eğitimi, fırsat eğitimi ve farklı etkinliklerin gerçekleştirilmesi ile çözülebileceğini dile getirmişlerdir. Buna göre aile eğitimini çözüm olarak gören öğretmenlerden biri bu görüşünü “Ailelerin de bu konuda eğitilmesi gerektiğini düşünüyorum. Zaman zaman seminerler verilmesi gerektiğini (Ö1)” biçiminde açıklarken bir diğeri görüşünü “Veli eğitiminin devreye girmesi gerekiyor. Bir kişinin değil de herkesin önemli olması. Ben İstanbul’dan geldim. Orada eğitim seviyesi daha düşüktü velilerin ama daha kolay yönlendirilebiliyorlardı. Burada veliyi yönlendirmek de sıkıntı. Ben biliyorum diyorlar sürekli. Yanlışını kesinlikle kabul etmiyorlar. Ben en çok bu konuda sıkıntı çektim (Ö7)” biçiminde açıklayarak önceki deneyimlerine de yer vermiştir. Etkinliklerin çeşitlendirilmesini bu kazanıma ilişkin bir çözüm olarak gören sınıf öğretmenlerinden biri bu görüşünü “Çok etkinlik yapılması lazım. Drama, tiyatro vs. yapılmalı. Çünkü bunlar etkili oluyor daha çok (Ö11)” biçiminde ifade ederken, bir diğeri buna yönelik görüşünü “Fiziksel etkinlik derslerinin artırılıp dışarda arkadaşları ile birlikte hayata geçirmeleri. Yaşlılara ziyaretler olabilir. Hayvan barınaklarına vs. kurumlara ziyarette yasal süreçler kolaylaştırılabilir (Ö10)” biçiminde ifade etmiştir. “Artık öğrenim kaynakları çok geniş. Ama davranış geliştirmek, eğitim boyutu daha zor. Eğitim boyutunda da ayrıntıyı kesinlikle atlamazlar. Sizin kaçırdığınızı bile kaçırmazlar. Bu yüzden her şeye anında müdahale ve adil olmak gerekiyor (Ö4)” biçiminde görüşlerini açıklayan sınıf öğretmeni ise fırsat eğitimini ön plana çıkarmıştır.

Öğrencilerin çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunmasını amaçlayan kazanıma ilişkin tüm öğretmenler kazanımın soyut olmasını bir sorun olarak ifade etmişlerdir. Buna göre bu sorunu ele alan öğretmenlerden biri bu görüşünü “Yön kavramını oturtamıyorlar. Ders çok soyut kalıyor. Bu yaş grubunda deneyimleri olmadığı için sıkıntılar çıkıyor. Zihinlerinde canlandırmaları çok zor (Ö17)” biçiminde açıklayarak öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyini ele almıştır. Yine bu kazanımın soyut olduğunu düşünen bir diğere öğretmen ise bu konudaki görüşünü “Konu onlara ağır geliyor (Ö10)” biçiminde ifade etmiştir. Başka bir öğretmen ise bu konudaki görüşünü yaşama bağlantı kurulmadığını da vurgulayarak “Ortam değişince öğrenme gerçekleşmiyor. Soyut kalıyor birazda. Yaşama geçiremiyor (Ö9)” biçiminde açıklamıştır.

Sınıf öğretmenleri bu kazanımın soyut olmasından kaynaklı sorunun gezi düzenleme, materyal kullanma ve kazanımı somutlaştırma ile çözülebileceğini ifade etmişlerdir. Buna göre geziyi önemseyen öğretmenlerden biri bu görüşünü “Sınıfın dışına çıkılmalı. Bunun için gezilerimiz fırsattır. Bunları gezilerle çocuk bizzat yaşayarak

öğreniyor. Gezi gözlem olması lazım. Bu nedenle sınıfta anlatılacak bir şey değil (Ö15)” biçiminde açıklayarak öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmesini ele almıştır. Benzer görüşleri ifade eden diğer bir öğretmen ise görüşlerini “Çevre gezileri yapılması gerekiyordu... Ama bunları çocukların gezerek görerek öğrenebileceğini düşünüyorum (Ö7)” biçiminde açıklamıştır. Materyal kullanımının bu konunun öğretimine katkı sağlayacağını düşünen öğretmenlerden biri bu görüşünü “Değişik materyaller kullanılmalı. Değişik mekânlar kullanılarak konu anlatılabilir (Ö11)” biçiminde açıklamıştır. “Daha basite indirgenebilir. Çocukların anlayabileceği, hissedebileceği düzeyde olmalı (Ö10)” biçiminde görüş bildiren bir öğretmen ise kazanımın daha somut ve çocukların anlayabileceği biçimde ifade edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmenleri öğrencilerin teknolojik ürünlerin zaman içindeki gelişimini araştırır.” kazanımda yaşadıkları sorunları yabancı sözcüklerin ağırlıklı olması, öğrencilerin araştırmayı sevmemeleri, kazanımın bilgi ağırlıklı olması ve öğrencilerin geçmiş dönem özelliklerini anlayamaması biçiminde ele almışlardır. Yabancı sözcüklerin ağırlıklı olmasını başka bir ifadeyle bilim adamlarının isimlerini bu konuda sorun olarak gören öğretmenlerden biri bu görüşünü “Ama bu yabancı bilim adamlarında bayağı bir zorlandılar. Akıllarında kalmadı (Ö16)” biçiminde açıklarken bir diğeri “Bir de çok yabancı isim var. Orada telaffuz sıkıntısı da var. Akılda tutmaları çok zor oluyor ve çok fazla isim var (Ö4)” biçiminde açıklamıştır. “Her şey cep telefonu, ev telefonu, internet varken o dönemde mektupla, kuşlarla haberleşmenin şeyini anlamakta biraz güçlük çekiyorlar (Ö3)” biçiminde görüşlerini açıklayan öğretmen ise geçmiş dönemin özelliklerini öğrencilerin anlayamadıklarını vurgulamıştır.

Sözü edilen kazanımın sonuca ulaşabilmesine ilişkin öğretmenler kitap okuma, model olma, pekiştirme kullanma ve Türk bilim adamlarından örnek verme önerilerinde bulunmuşlardır. Buna göre model olmaya ilişkin görüşlerini açıklayan öğretmenlerden biri bu görüşünü okumanın önemini de belirterek “Çocukların hayal dünyası genişletilmeli. Çocukların bir şeyler yapabileceğini onlara hissettirmeliyiz. Böylece onu motive edebiliriz. Oku dememeli. Bunu diyen de yapmalı. Çocuk okumayı anne ve babada görmeli. Ailede üretken olmalı. Öğretmenler de aynı şekilde. Meraklarını kırmayacağız ve kinamayacağız. Onlara sorular soracağız ve bize sorulan soruları hafife almayacağız. Model olacağız (Ö15)” biçiminde ifade ederek hem ailenin hem de öğretmenin model olması gerektiğine değinmiştir. “Özümüze inip kendi içimizden hareket etmeliyiz. Kendi büyük ilim ve bilim adamlarımızda yola çıkmalıyız (Ö10)” biçiminde görüşlerini açıklayan bir öğretmen ise Türk bilim adamlarından örnek vermeyi önemsemıştır. Kitap okumanın önemli olduğunu düşünen bir öğretmen ise bu görüşünü “Bence çocukların teknolojiden uzaklaşıp kitap okumaları gerekiyor (Ö18)” biçiminde açıklayarak teknolojinin olumsuz etkisinden söz etmiştir.

Öğrencilerin bir ürün tasarlamasına yönelik fikir geliştirmesini önemseyen kazanıma ilişkin öğretmenler hazır bilginin sunulmasını, öğrencilerin hayal gücünün sınırlı olmasını ve öğretmenlerin öğrencileri yanlış yönlendirmesini sorun olarak görmüşlerdir. Buna göre hazır bilginin sunulmasını sorun olarak gören öğretmenlerden biri bu görüşünü “Çocuklara her şeyi hazır veriyoruz. Fotokopi çekip veriyoruz, konuları biz anlatıyoruz. Araştırmaya çok fazla yönlendirmiyoruz. Her şey internette hazır vaziyette duruyor. Araştırmamıza gerek kalmıyor ki... (Ö14)” biçiminde ifade etmiştir. “Tamamen hayal gücü ve bu çocuklarda yok. Yanlış yaparız diye düşünüyorlar. Yaratıcılıkları yok. Canlarının sıkılmasına fırsat vermiyorlar. Resmi bile çizemiyorum diyerek bir kenara atıyorlar (Ö16)” biçiminde görüşlerini açıklayan bir öğretmen ise çocukların hayal gücüne değinmiştir. Öğretmenlerin yanlış yönlendirmesini bu konudaki bir eksiklik gören sınıf öğretmenlerinden biri bu görüşünü “Bence bu konunun öğretmenin yönlendirmesi üzerine olduğunu düşünüyorum. Öğretmen etkili bu konuda. Eğer o bir şey yapmazsa çocuklar bu kazanıma ulaşamazlar (Ö8)” biçiminde görüş belirtmiştir. Benzer sorunu ele alan bir diğer öğretmen ise bu görüşünü “Öğretmenlerin yanlış yönlendirmesi. Çocuğun kendi başına bir şeyler yapabileceğine inanmamız lazım ve ailelere anlatmamız lazım. Sabit fikirlerde kalmasından dolayı olabilir öğretmenlerin (Ö13)” biçiminde dile getirmiştir.

Sınıf öğretmenleri bu kazanıma ilişkin özgür bir ortam oluşturma, yaratıcı oyunlar oynama, laboratuvar kullanma ve öğrencilerin düşünmelerini sağlama konusunda önerilerde bulunmuşlardır. Öğrencilerin düşünmesinin sağlanması gerektiğini düşünen sınıf öğretmenlerinden biri bu görüşünü “Çocuğu bir takım düşüncelere sevk etmemiz lazım. Çocuğun düşünmesi için ortamlar hazırlanmalı. Çocuğa sıkı sık sorular sorulmalı (Ö11)” biçiminde açıklamıştır. Buna yönelik olarak laboratuvar kullanılması gerektiğini ifade eden bir diğer öğretmen ise görüşünü “Laboratuvarın daha çok kullanılması lazım bence. Neler yapılabilir, çocuk onu görmeli. O anlamda faydalı olacağını düşünüyorum (Ö14)” biçiminde açıklayarak uygulama sürecine değinmiştir. Yaratıcı oyun oynamayı bu kazanıma ilişkin çözüm olarak gören bir öğretmen ise bu görüşünü “Farklı oyunlar tasarlayabilmek. Onların yaratıcı zekâlarını ortaya çıkaracak, yeteneklerini ortaya çıkaracak şeyler yapabilmek (Ö7)” biçiminde açıklamıştır.

Öğrencilerin kaynakları israf etmemesine ilişkin bu kazanıma yönelik olarak öğretmenler öğrencilerin farkındalıklarının düşük olmasını ve okul-aile çatışmasını sorun olarak görmüşlerdir. Buna göre öğrenci farkındalıklarının düşük olduğunu ifade eden öğretmenlerden biri bu görüşünü “Farkında değilim. Farkındalık duygusunun geliştirilmesi gerekiyor (Ö17)” biçiminde açıklarken aynı sorunu bir diğer öğretmen “Kaynakların tükenebileceğini kafalarında oturtamıyorlar. Yani sınırsız zannediyorlar. Bence bazı şeylerin yokluğunu çekmeleri gerekiyor. Ekmek, su... birey bir şeyi bilinçsizce tükettiğinde başkalarına zarar verdiğinin farkında olmalı (Ö15)” biçiminde açıklamıştır. Okul-aile çatışmasını bir sorun olarak gören öğretmenlerden biri bu görüşünü “En önemli nokta okulun dışında göstermesi. Eğitimli insanla eğitimsiz insanı ayıran en önemli nokta bunlardır. Siz eğitimli insansınız ve davranışlarınızla örnek olmak zorundasınız. Söyleyerek değil. Hareketle ve yaptıklarınızla. ... Yine ev kullanımı çok önemli. Ailenin de bu konuya destek vermesi lazım (Ö4)” biçiminde ele alarak okul dışı davranışlara yansımaya dikkat çekmiştir.

Sınıf öğretmenleri bu kazanıma ilişkin olarak aile eğitimi, model olma ve bu konuda kampanyalar düzenlemeyi önermişlerdir. Buna göre kampanyalar düzenlemenin önemli olabileceğini düşünen bir öğretmen bu konudaki görüşünü “Sınıfça kampanya başlatılabilir. Böylece elindeki kaynakları bilinçlice kullanabilir (Ö12)” biçiminde açıklamıştır. “Eğitim ailede başlar. Okulda sadece karakter eğitimi tamamlanır. Bizimde elimizde sihirli değnek yok. Bu nedenle önemli olan aile eğitimi (Ö16)” biçiminde görüşlerini açıklayan öğretmenlerden biri aile eğitimine dikkat çekmiştir. Benzer biçimde aile eğitiminin önemli olduğunu düşünen bir diğer öğretmen ise bu görüşünü “Çocuklardan önce anne babaya anlatmak gerekiyor bence. Yokluğun ne olduğunu bilmesi gerekiyor... Anne babadan yardım istenmesi gerekiyor. Aileyi de eğitmeliyiz (Ö14)” biçiminde ifade etmiştir. Model olmanın bu konuda önemli olduğunu düşünen bir öğretmen ise görüşlerini “Çocuklar öğretmenlerini örnek alıyorlar. Öğretmenlerin her konuda dikkat etmesi gerekiyor ve rol model olması gerekiyor (Ö13)” biçiminde açıklayarak öğretmenlerin görevine vurgu yapmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda sosyal bilgiler öğretim programında ulaşılmaması konusunda sorun yaşanan kazanımların belirlenmesi ve bu kazanımlara ulaşmada yaşanan sorunların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda sınıf öğretmenlerinin “Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.”, “Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.”, “Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.”, “Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.”, ve “Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.” kazanımlarında sorun yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin sorun yaşadığı bu kazanımlar dikkate alındığında sınıf öğretmenlerinin empati, mekân algılama, araştırma ve yaratıcı düşünme gibi becerileri ele alan kazanımlarda sorun yaşadıkları söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusuna paralel olarak Gültekin, Gürdoğan-Bayır & Göz (2004) tarafından yapılan araştırmada da sınıf öğretmenleri 2005 sosyal bilgiler programı kazanımlarını becerileri edindirme bakımından kısmen yeterli bulmuşlardır. Bu bulgu sosyal bilgiler öğretim programında yer alan kazanımların, bazı becerileri kazandırma konusunda eksiklikleri olduğunu göstermektedir. Başka bir açıdan bakıldığında da Mutluer (2013) tarafından sosyal bilgiler öğretmenleriyle sosyal bilgiler dersindeki becerilere yönelik yapılan araştırmada, öğretmenlerin bu derste beceri kazandırma konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu derste becerilerin kazandırılmasında sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle bu araştırmada da sınıf öğretmenlerinin beceri kazandırma konusundaki kazanımlara yönelik yaşadıkları sorunlar bilgi eksikliklerinden kaynaklı olabilir.

Sınıf öğretmenleri öğrencilerin kendilerini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyması gerektiğini içeren empati becerisine yönelik kazanımına ilişkin sorunların ailenin bakış açısı, bilgisayar oyunları, öğrencilerin ön öğrenmeleri ve bencil yetişmeleri olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca okul-aile çatışmasını da ön plana çıkarmışlardır. Ailenin çocukların okul başarısını etkilediği araştırmalar tarafından da ortaya konulmuştur (Dam, 2008). Dolayısıyla ailenin çocukların okuldaki davranışlarında da etken olduğu ifade edilebilir. Ayrıca çocukların ilk öğrenme ortamını aile oluşturmaktadır. Çocukların sergileyeceği davranışlarda ailelerin önemi büyüktür (Çiftçi, 1991). Bu nedenle ailede kazanılan birtakım öğrenmelerin önemli olduğu ifade edilebilir. Ailenin çocuk yetiştirme konusundaki tutumları da çocuğun sağlıklı bir birey olmasını etkilemektedir (Boyacı, 2012). Anne babaların yanlış tutumları, çocukların bencil olarak yetişmelerine neden olabilir. Bu durum, çocukların empati kurmasının önünde bir engeldir. Nitekim sınıf öğretmenleri bu beceriye yönelik olarak öncelikle aile eğitimi önermişlerdir. Buna ek olarak bilgisayar oyunlarının çocukların daha az empati kurmasına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Carnegay et al., 2007 cited in Burak & Ahmetoğlu, 2015). Bu bulgu sınıf öğretmenlerinin empatiye ilişkin olarak bilgisayar oyunlarını bir sorun olarak görmeleri yönündeki görüşlerini destekler niteliktedir. Bu kapsamda sınıf öğretmenleri bu kazanımın sonuca ulaşabilmesi için aile eğitimi önermişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin bu kazanıma ilişkin belirttikleri sorunların temelinde aile yatmaktadır. Dolayısıyla ailelere empatiye ilişkin farkındalık kazandıracak etkinlikler planlanabilir.

Sınıf öğretmenleri “Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.” kazanımı bağlamında mekânı algılamaya yönelik beceriye ilişkin olarak kazanımın öğrenci düzeyine göre soyut olduğunu ifade etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenleri ile sosyal bilgiler öğretim programının kendisine özgü becerilerinin kazandırılmasına yönelik çalışmada da öğretmenlerin mekânı algılama becerisini kazandırmada sorun yaşadıkları belirlenmiştir (Taşkiran, Baş ve Bulut, 2016). Bu bağlamda öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinin kendisine özgü bu beceriyi kazandırma konusunda birtakım eksiklikleri olduğu ifade edilebilir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin bu kazanımı soyut bulması amaç yazım ilkeleri açısından da ele alınabilir. Amaçlar öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olmalı, gelişimsel açıdan uygun ve tamamlayıcı bir sıra takip edilmelidir (Henson, 2006). Bu nedenle ilköğretim öğrenim gören öğrencilerin Piaget’in bilişsel gelişim basamaklarına göre somut işlemler döneminde olduğu, kazanımların yazılmasında dikkate alınmalıdır. Sınıf öğretmenleri bu kazanımı edindirmek için gezi yapma, materyal kullanma ve kazanımın somut olması önerilerinde bulunmuşlardır. Mekânı algılama becerilerinin geliştirilmesinde harita, küre, teknolojinin gelişimi ile birlikte animasyonlar, dijital harita vb. kullanılabilecek materyaller arasında yer almaktadır. Ayrıca dijital harita ve animasyon kullanımı öğrencilerin mekânı algılama becerilerini artırma bakımından anlamlı bir farklılık göstermektedir (Aktürk, Yazıcı & Bulut, 2013). Bu nedenle, öğretmenlerin materyal kullanımı önerisinin bu kazanımın somutlaştırılması açısından önemli olduğu ifade edilebilir. Bu kapsamda sınıf öğretmenleri öğrencilerin gelişim düzeylerini göz önünde bulundurarak öğrencilerin somut yaşantılar geçirecekleri etkinlikler tasarlamalı ve buna yönelik materyaller kullanılmalıdır.

Sınıf öğretmenleri “Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.” kazanımında öğrencilerin araştırmayı sevmemeleri, kazanımın bilgi ağırlıklı olması, öğrencilerin geçmiş dönemin özelliklerini algılayamaması sorunlarını ön plana çıkarmışlardır. Mutluer (2013) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler beceri kazandırmada öğrencilerin derse hazırlıksız gelmelerinin ve konularla ilgili ön çalışma yapmamasının bir sorun olduğunu ifade etmişlerdir. Bu da öğrencilerin araştırmayı sevmemeleri ile ilişkilendirilebilir. Bu kazanımın gereği olarak işlenen konularda bilim adamlarının isimleri ve yaptıkları icatlar da ele alınmaktadır. Öğrencilerin zaman zaman bilim adamlarının isimlerini akılda tutma ve telaffuz etme konusunda sorunlar yaşamaları, öğretmenler tarafından ele alınan bir başka sorun olarak dile getirilmiştir. Ancak yabancı dil öğretiminin erken yaşlarda başlaması çocukların bilişsel gelişimine katkı sağlayacağı için (İlter & Er, 2007) bu tür etkinlikler yabancı dil öğretimi ile paralel yürütülebilir. Sosyal bilgiler dersinin temel vurgusunda öğrenciler geçmiş, bugün ve gelecek bağlantısı yer almaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin bu kazanım kapsamında öğrencilere geçmiş dönem özelliklerini algılayabilecekleri etkinliklere yer vermeleri gerekmektedir. Sınıf öğretmenlerinin bu kazanıma ilişkin olarak öğrencilerin kitap okuması ve Türk bilim insanlarından da örnekler verilmesi gibi önerilerde bulunduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenleri bu tür kazanımların edindirilmesi sürecinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrencilerin bilim adamlarını tanımasını sağlayabilir. Bunun için video, fotoğraf vb. materyallerden yararlanabilir.

Sınıf öğretmenleri “Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.” kazanımının kazandırılmamasında öğrencilerin hayal gücünün sınırlı olmasını, öğretmenlerin yanlış yönlendirmeler yapmalarını ve hazır bilgiyi öğrencilere sunmalarını sorun olarak görmekteyiz. Yaratıcı düşünme becerisi hayal gücünü kullanma durumu (Craft, 2003) olarak da tanımlanabilir. Dolayısıyla öğrencilerin hayal gücünü kullanmaması öğretmenlerin de belirttiği gibi bu beceriyi kazandırmada bir sorun olarak ifade edilebilir. Ancak bu beceriyi kazandırmada öğretmenlerin öğrencilerin hayal gücünü kullanabilecekleri etkinliklere yer vermeleri önem taşımaktadır. Ayrıca öğretmenler tarafından öğrencilere hazır bilginin sunulması geleneksel öğretim yöntemlerinin bir parçasıdır (Özmen, 2004). Bu nedenle öğretmenlerin kendi önerilerinde de yer verdiği gibi yaratıcılığı geliştirme konusunda düşünmeyi sağlayacak sorular sorması, yaratıcı oyunlardan yararlanması ve öğrencilere özgür ortamlar oluşturması başka bir ifadeyle öğretmenlerin öğrenci merkezli yöntemleri kullanması gerekir. Alanyazında yaratıcı düşünme becerilerinin öğretiminde öğrencilerin düşüncelerini sağlayacak ıraksak soruların sorulması (Doğanay, 2006) gerektiği ifade edilmiştir. Bu durum öğretmenlerin görüşlerini destekler niteliktedir. Sınıf öğretmenleri sosyal bilgiler dersinde bu becerinin öğretimine ilişkin olarak laboratuvarların kullanılması gerektiğini önermiştir. Ayva'nın (2010) yaptığı araştırmada, öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde laboratuvar kullanımını olumlu bulduğu, derste daha etkin olmalarını sağladığı ve akademik başarılarını artırdığı sonuçları elde edilmiştir.

Sınıf öğretmenleri “Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.” kazanımında öğrencilerin farkındalıklarının düşük olmasını ve okul –aile çatışmalarını sorun olarak ele almışlardır. Tay ve Yıldırım (2009) tarafından yapılan araştırmada velilerin, öğrencilerin çevreci yetişmesi ve tasarruf bilincini öğrenmesi için

duyarlılık değerinin öğretilmesi gerektiğine ilişkin görüşlerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya dayanarak velilerin çevre bilinci ve tasarruf bilincini önemsedikleri ve bunu değer öğretimi ile ilişkilendirdikleri ifade edilebilir. Ancak bu araştırmada sınıf öğretmenleri, ailenin okulda öğrenilenleri uygulamadığını belirtmişlerdir. Bu nedenle sınıf öğretmenleri bu kazanıma ilişkin olarak aile eğitimini ve model olmayı vurgulamışlardır.

Sonuç olarak sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim programı kazanımlarına ulaşmada öğrenci, öğretmen ve aile kaynaklı sorunlar yaşadıkları söylenebilir. Sınıf öğretmenleri yaşanan sorunların temelinde aileyi ön plana çıkarmışlar ve okulda öğrenilenlerin ailede uygulanması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin bazı kazanımlarda kendilerinden kaynaklı da sorunların farkında oldukları ortaya çıkmıştır. Bu nedenle sınıf öğretmenleri öğretme-öğrenme sürecinde kazanımlara uygun olacak farklı yöntem-teknikleri kullanmalı, konuları somutlaştırmak için değişik materyallerden yararlanmalıdır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilebilir:

- Sınıf öğretmenleri sosyal bilgiler öğretim programında beceri öğretimine ilişkin kazanımlarda sorunlar yaşamaktadır. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin bu konudaki eksiklikleri belirlenerek buna yönelik hizmet içi eğitimler gerçekleştirilebilir.
- Sınıf öğretmenleri kazanımların uygulamaya geçirilmesi konusunda aileden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle, ailelere gerekli seminerler düzenlenerek aile eğitimleri gerçekleştirilebilir.
- Bu araştırma sosyal bilgiler öğretim programı kazanımlarını ele almıştır. Bu nedenle farklı derslerin kazanımlarına ilişkin yaşanan sorunlar belirlenebilir.
- Bu araştırmada sosyal bilgiler öğretim programı kazanımlarına ilişkin yaşanan sorunlar öğretmen görüşleri doğrultusunda ele alınmıştır. Bu nedenle, yaşanan sorunlar diğer veri kaynakları ve veri toplama teknikleri de işe koşularak belirlenebilir.
- Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim programı kazanımları konusunda yaşadıkları bu sorunlar program değerlendirme ve geliştirme çalışmaları kapsamında değerlendirilebilir.

References

- Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri. R. Turan, A. M., Sünbül & H. Akdağ (Ed.). In *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-I* (pp. 1-24). Ankara: Pegem Akademi.
- Aktürk, V., Yazıcı, H. & Bulut, R. (2013). The effects of the use of animations and digital maps in social studies on students' spatial perception skills. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 28, 1-17.
- Ayva, Ö. (2010). Sosyal bilgiler dersinde öğrenme öğretme süreci ile ilgili öğrenci görüşleri. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 276-282.
- Boyacı, A. (2012). Yapı ve süreçleri ile aile. In A. S. Türküm (Ed.), *Anne baba eğitimi* (pp. 23-49). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Burak, Y. & Ahmetoğlu, E. (2015). Study of effects of computer games on aggression level of children. *Electronic Turkish Studies*, 10(11), 363-382.
- Burz, H. L. & Marshall, K. (1998). *Performance-based curriculum for social studies*. California: Corwin press.
- Chapin, J. R. (2006). *Elementary social studies apractional guide* (6th Ed.). Boston: Pearson Education.
- Craft, A. (2003). Creative Thinking in the early years of education. *Early Years*, 23(2), 143– 54.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd Ed.). United States of America: Sage Publications.
- Creswell, J. W. ve Plano Clark, V.L. (2014). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi* (Y. Dede & S. B. Demir, Trans.). Ankara: Anı Yayıncılık. (The original work was published in 2011.)
- Çakmak, Z., & Taşkıran, C. (2015). Gains in the unit the journey through the turkish history in 7th grade social studies course and gagne's learning outcomes. *Pamukkale University Journal of Education* (38), 181-190.
- Çiftçi, O. (1991). Çocuğun sosyalleşmesinde ailenin rolü. *Aile ve Toplum*, 2(2), 19-22.
- Dam, H. (2008). The family factor on the student's success of school. *Journal of Divinity Faculty of Hitit University*, 7(14), 75-99.
- Demir, P. (2015). *Acording to revised Bloom's taxonomy 2005 social science curriculum objectives and questions of high school entrance exam*. Unpublished master's thesis, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Deveci, H. & Çengelci, T. (2008). A look to the media literacy by social studies teacher candidates. *Van Yüzüncü Yıl University Journal of Education*, 5(2), 25-43.
- Doğanay, A. & Sarı, M. (2008). The new social studies curriculum from the teachers' point of view: a study in the Adana province of turkey . *Elementary Education Online*, 7(2), 468-484.
- Doğanay, A. (2006). Etkin vatandaşlık için düşünme becerilerinin öğretimi. In C. Öztürk (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (pp. 179-218). Ankara: Pegem A Akademi.
- Gazel, A. A. & Erol, H. (2012). A taxonomic analysis of the intended learning outcomes of the primary school social studies curriculum for 7th graders. *Journal of Theoretical Educational Science*, 5(2), 202-222.
- Gloria, A., & Afolabi, A. K. (2013). Effects of two puzzle-based instructional strategies on primary school pupils' learning outcomes in social studies in Ondo State, Nigeria. *African Educational Research Journal*, 1(2), 58-63.
- Gültekin, M. (2005). The effect of project based learning on learning outcomes in the 5th grade social studies course in primary education. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 5(2), 548-556.
- Gültekin, M., Gürdoğan Bayır, Ö., & Göz, N. L. (2004). New understandings in 2004 social studies curriculum: A study of differences of 1998 social studies curriculum. *Electronic Journal of Social Sciences*, 12(46), 24-49.
- İlter, B. & Er, S. (2007). Viewpoints of parents and teachers on foreign language teaching at early childhood period. *Kastamonu Education Journal*, 15(1), 21-30.
- İnan, S. (2014). Sosyal bilgiler eğitimi: nedir, ne zaman ve neden? In S. İnan (Ed.), *Öğretmen ve öğretmen adayları için sosyal bilgiler eğitimine giriş kavramlar, yaklaşımlar, etkinlikler* (pp.1-21). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kabapınar, Y. (2009). *İlköğretimde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Maya Akademi.

- Kılıçoğlu, G. (2009). Sosyal bilgiler tanımı, dünyada ve ülkemizde gelişimi ve önemi. In M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (pp.3-15). Ankara: Pegem Akademi.
- Maxim, G. W. (2006). *Dynamic for social studies for constructivist classrooms inspiring tomorrow's social scientists*. Ohio: Merrill Prentice Hall.
- McCulley, L. V. & Osman, D. J. (2015). Effects of reading instruction on learning outcomes in social studies: A synthesis of quantitative research. *The Journal of Social Studies Research*, 39(4), 183-195.
- MEB (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Merryfield, M. M. & Remy, R. C. (1995). *Teaching about international conflict and peace*. Suny Press.
- Mutluer, C. (2013). The views of social studies teachers about the skills contained in social studies (the example of İzmir Menemen) *Electronic Turkish Studies*, 8(7), 355-362.
- Okta, E. (2008). *The evaluation of 1998 and 2004 teaching programmes of social studies course based on teachers' opinions in target/acquirement dimensions*. Unpublished master's thesis, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Özmen, H. (2004). Fen öğretiminde öğrenme teorileri ve teknoloji destekli yapılandırmacı öğrenme. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 100-111.
- Öztürk, C. (2006). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış. In C. Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* (pp. 21-50). Ankara: Pegem A Akademi.
- Parker, W. C. (2011). *Social studies in elementary education*. (14th ed.). Boston: Pearson Education.
- Shamsi, N. (2004). *Modern teaching of social studies*. New Delhi: Anmol Publications.
- Stockard, J. W. (1995). *Activities for elementary school social studies*. Illinois: Waveland Press.
- Taşkıran, C., Baş, K., & Bulut, B. (2016). The level of acquired social studies specific skills. *The Journal of Social Sciences (2146-4561)*, 6(11), 1-19.
- Tay, B., & Yıldırım, K. (2009). Parents' views regarding the values aimed to be taught in social studies lessons. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 9(3), 1499-1542.
- Yapıcı, M., & Demirdelen, C. (2007). Teachers' views with regard to the primary 4th grade social sciences curriculum. *Elementary Education Online*, 6(2), 204-212.
- Zarillo, J. J. (2016). *Sosyal bilgiler öğretimi ilke ve uygulamalar*. (B. Tay & S. B. Demir, Trans.). Ankara: Anı Yayıncılık. (The original work was published in 2012.)

